

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Факультет іноземних мов
Факультет іноземної філології
Історичний факультет

ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

*Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2019 р.*

Харків – 2019

ÇOCUK EĞİTİMİNDE TÜRK MASALININ YERİ

Вейсова Діана, студентка 4 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Науковий керівник: Алібекіроглу С.

Masallar, toplumların kültür birikimleri olup nesilden nesile aktarılarak varlıklarını sürdürürler. Masallar genellikle toplumun kültürel ve ahlaki kurallarını hayal ürünü motiflerle ve gerçek üstü kahramanlarla dinleyiciye ulaştırırlar. Bu nedenle masalların eğitimsel işlevleri önemsenmiş ve özellikle çocukların masalla beslenmesinin onların gelişimi açısından yarar sağlayacağı sıkça vurgulanmıştır.

Eğlendirmek ve hoşça vakit geçirmek için kullanılan masalların eğitici yönlerinin olduğu bilinmektedir. Bu açıdan masal “terbiye ve ahlaka faydalı, yararlı hikaye” şeklinde tanımlanmaktadır. Masallar en acı dersi bile tatlandırarak verdiği için, örnek davranışların insan bilicine aktarılıp yerleştirilmesinde yardımcı olacak eğitim aracı olarak görülmektedir. Özellikle sonu mutlu biten masalların çocukların gelişmesinde, kendilerini keşfetmelerinde, dünyaya umutla bakmalarında onlara iyi ve doğru değerlerin öğretilmesinde önemi büyüktür. Dürüstlük, sabır, adalet gibi değerler en güzel kendilerini masalarda dile getirirler. Masallar yüzlerce yıllık deneyimlerden sonra bu günlere gelmiştir. Onlar sadece çocuklar için değil büyükler için de eğitim aracıdır. Halk masallarının içinde kültürlerin, dinlerin, törenlerin başlangıcını bulmak mümkündür. Masalarda çoğunlukla; iyilik kötülük, adalet zulüm, doğruluk haksızlık, alçak gönüllülük kibir gibi kişilerin ulaşılması güç isteklerinden doğan karşıt fikirler işlenir.

Çocuk eğitimine örnek olan masalların arasında yer alan masallardan biri de “Binbir Gece” masalıdır. Dünyanın en büyük hikaye koleksiyonlarından biri olan “Binbir Gece” masallarının gerçek kaynağı net olarak bilinmemektedir. Ancak masalların, Hindistan üzerinden pek çok ülkeye yayıldığı ya da İran veya Arap kökenli olduğu tahmin edilmektedir. “Binbir Gece” hikayelerindeki birçok kahramanın adları İran’a mahsusdur (4).

Masallar toplumu eğiten temel öğelerden biri olarak görülmektedir. Edebi bir tür olarak değerlendirilen masal, yalnızca çocuklar için üretilmiş olmamakla beraber günümüzde çocuk yazını kapsamında ele alınmaktadır. Masallar öncelikle okul öncesi ve okula yeni başlayan bütün çocukların büyük ölçüde ilgisini çekmektedir. Çoğunlukla, iyilerin kazanıp kötülerin yenilgiye uğratılması masalları çocuklar için ilginç kılmaktadır. Başka bir deyişle masal, çocuğun dünyasına yakın bir dünya sunmaktadır. Masallar, özellikle çocukluk döneminden başlayarak hayata hazırlayan, içinde yaşadığı kültürel ortamda kendine güvenen bir birey olarak yetiştirme amacını taşıyan araçlardır. Bunu sağlama bilmek için de masal içinde okuyucuya, dinleyiciye eğitim amaçlı verilmesi istenilen unsurlardan iletilerden yararlanılmaktadır.

Günümüz eğitiminin amaçlarından biri de çocuğun, yaşamın anlamını bulmasını sağlamaktır. “Ben nereden geldim, ölüm nedir?” gibi karmaşık sorulara çocuğun zamanla tutarlı yanıtlar bulması gerekir. Bu gibi bilgileri hazır ve paketlenmiş olarak bir kitaptan veya yetişkinlerden öğrenmesi de olanaksızdır. Aynı zamanda değerlerin edinilmesi olarak da görebileceğimiz bu süreçte nitelikli masalların çocuğa büyük katkısı olacaktır. Masalarda ele alınan konular, bir bakıma çocuğun iç sorunlarına, gerilimlerine gönderme yaparken dolaylı bir yoldan çocuğun dünyasına girer. Bu açılan çocuk bilincine varmadan kendini masalda bulur. Masalların en büyük özelliği, yukarıda da değindiğimiz gibi, iyilikle kötülüğün savaşında, iyiliğin galip gelmesidir.

Çocuklar gerçekler arasında yetişkinler gibi mantıksal ilişkiler kuramazlar. Onların zihin dünyasında kendilerince bir işleyiş vardır ve bu dönemde hayal gücü büyük önem taşır. 4-8 yaşları arasında çocukların yaşamlarında düş gücü ciddi anlamda önem taşımaktadır. Bu noktada masalın mantığı ile çocuğun mantığı birbirine yakındır (3).

Çocuğun hayal dünyasını geliştiren, onu “soyut” düşünceye taşıyan ve duygusal eğitimine yardımcı olan masal, ana dil eğitiminde de önemli bir görev üstlenmektedir. Çocuğa masal okunması ya da anlatılması, çocuğun dil öğrenme süresine de katkı sağlar. Çocuk sürekli ve düzenli bir konuşma ortamında büyüyünce dili öğrenmesi daha hızlı olmaktadır. Kendisi ile ilgilenilmeyip herhangi bir şekilde konuşması için özel çaba harcanmayan çocuklar hem daha geç konuşmaya başlamakta hem de kelime hazinesi zayıf olmaktadır. Bu dönemde, bu çağda çocuk masalı anlamasa da sözcüklerin tekrarıyla dil öğrenimi hızlanmaktadır. Gökşen’e göre “Çocukta ana dili kavranmasına, gelişmesine büyük bir hizmeti olan masal, aynı zaman da çeşitli faydalar sağlayan bir sanat ve terbiye aracıdır. Henüz okuma yazma bilmeyen okul öncesi çağdaki çocukların başlıca fikir ve duyu beğenisini masallar teşkil eder. Masallar sayesinde ki; çocuk, ana dilinin kelimelerini kullanım şekillerini kolaylıkla kavramaya ve bir gün doğrudan doğruya, istediği zaman, kolayca okuya bilmek üzere, okuma heves ve isteğini duymaya başlar. Çocukta, masalı ister yazılı olarak aktaran isterse sözlü olarak anlatandan olsun bu kişilere karşı bir sevgi ve saygı duygusu berilir. Böylece masal, büyükle küçüğü birbirine yaklaştıran, ısıtan bir vasıta olur” (2).

Günümüzde masal, birçok eğitimci tarafından yararlı olarak görülmesine karşı, bazı anne baba arasında ve öğretmenler tarafından gerçekçi olmadığı gerekçesiyle dışlanan bir tür olarak da karşımıza çıkmaktadır. Ancak, masalın çocuğu aşırı düş dünyasına sürüklemesinden ve gerçek dünyaya uyum sağlayamamasından korkmak masal türünü bütünüyle dışlamayı gerektirmemelidir. Çocuğa verilecek masalın bilinçli bir şekilde seçilmesi, olası sakıncaları ortadan kaldıracaktır. Eğitim değeri olan kaliteli masallar çocuğun ruhunu, iyi örneklerle göre inşa ederek onları inandıkları yolda güçlükleri yenecek kişilikli birer insan olmaya yöneltir. Dünya ulusları bunun önemini bildikleri için çocukların ruhunu masallarla beslemektedirler.

Özet olarak masallaların, okul öncesi, okul dönemi veya okul sonrası ayrımı yapılmadan, bütün eğitim hayatı boyunca işlenmesi gerekir. Masalların önemi özellikle dil kullanımı, dil gelişimi ve dil bilinci açısından göz ardı edilemeyecek ölçüde büyüktür.

KAYNAKÇA

1. BİLKAN, A. Fuat, Masal Estetiği / Timaş Yayınları. - İstanbul, 2009.
2. GÖKŞEN, Enver Naci, Masalın İmkanları ve Ana Dile Hizmeti // Türk Dili. - Cilt: III. - Sayı: 33.
3. PİLANCI, Hülya, Çağdaş Eğitimde Halk Edebiyatının Kullanılması / Anadolu Üniversitesi Yayınları. - Ankara, 2008.
4. YILMAZ, Aliye, Çocuk Eğitiminde Masalın Yeri (Binbir Gece Masalları Örneği) // SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi. - Mayıs 2012 - Sayı:25 . - ss.299-306.

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ У ВИКЛАДАННІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Кривоніс Максим Іванович

викл. кафедри східних мов та міжкультурної комунікації ХНУ імені В.Н.Каразіна

Поява у другій половині ХІХ століття методу проектів у педагогіці підняла викладання на новий рівень, створюючи так звану «школу життя», де межі навчальних предметів стиралися, а студенти, виконуючи комплексно-проектні програми стали отримувати безцінний досвід практичної та пошукової діяльності.

Все, що стосується всебічного засвоєння, ефективного усвідомлення, формування вмінь самостійно працювати з інформацією, прогнозування результатів своєї діяльності і використання пройденого матеріалу на практиці так чи інакше пов'язане із методами проблемного навчання, ключовим із яких є метод проектів.

Займалися вивченням методу проектів, його структури, типології та етапів К. Баханов, В. Гузеєв, А. Касперський, В. Курицина, О. Пехота, Л. Пироженко, Є. Полат, О. Пометун, О. Савченко, Г. Селевко, Л. Сергєєва, М. Скаткіна, Е. Михайлова та ін. дослідники.

Будь-який «проект» - це є запланований акт діяльності, спрямований на вирішення як теоретичних так і практичних завдань, в залежності від типу поставленої проблеми, що виконується за певними етапами.

Після постановки проблеми, пропозиції щодо вирішення, обговорення методів та кінцевих результатів дослідження проводиться аналіз, корегування та підбиття підсумків.

«Project-based learning» або 任务教学法, застосовується здебільшого на заняттях природничих дисциплін, де за допомогою експерименту можна достатньо швидко показати значущість пройденого матеріалу.